

The book cover features a vibrant red background with several stylized illustrations. At the top left, a woman in a white cap and blue dress stands next to a bearded man in a red and white crown and a red cape holding a golden cross. To their right, a knight in full plate armor with a leopard-spotted surcoat and a plumed helmet sits on a brown horse, holding a sword. At the bottom left, a man in a white and yellow folk costume with a green sprig in his hat is shown. In the center bottom, a young man in a green military uniform and helmet holds a rifle. On the bottom right, a man with a mustache in a dark green military uniform with medals and a blue sash stands prominently.

MIKOŁAJ ŁUCZNIOWSKI

POLSKA

DZIEJE MĘŻNEGO NARODU

Ilustrowała ELŻBIETA MOYSKI

BoNoBo

MIKOŁAJ ŁUCZNIIEWSKI

POLSKA

DZIEJE MĘŻNEGO NARODU

Ilustrowała ELŻBIETA MOYSKI

Co to jest historia?

Jak żyli ludzie w dawnych czasach? Co jedli, jak się ubierali? Dlaczego nasz kraj nazywa się Polska? Dlaczego godłem naszego państwa jest orzeł, a polska flaga jest biało-czerwona? Na te wszystkie pytania szuka odpowiedzi nauka zwana **historią**. Zajmują się nią historycy, którzy czytają stare **dokumenty** i **księgi**. Dzięki nim odkrywają, co dawno temu działo się na świecie i w Polsce. Badają, po co i z kim nasi przodkowie toczyli wojny i jak rządząli kiedyś władcy.

Dlaczego powinniśmy się uczyć historii? Bo dzięki niej będziemy wiedzieć, jak nasz kraj wyglądał dawno temu. Wszystkie wydarzenia miały wpływ na to, jaka jest dziś Polska. Znając historię, rozumiemy, dlaczego tak właśnie wygląda świat, który nas obecnie otacza. Wiedzę o życiu i zwyczajach dawnych mieszkańców naszego kraju zawdzięczamy także **archeologom**, którzy wykopują z ziemi ruiny starych domów, grodów, a także przedmioty i ozdoby używane przez naszych przodków, i wyjaśniają, do czego one służyły. To dzięki archeologom mamy tak wiele informacji o tym, co wydarzyło się dawno temu, zanim jeszcze ludzie zaczęli spisywać swoje dzieje w księgach i dokumentach.

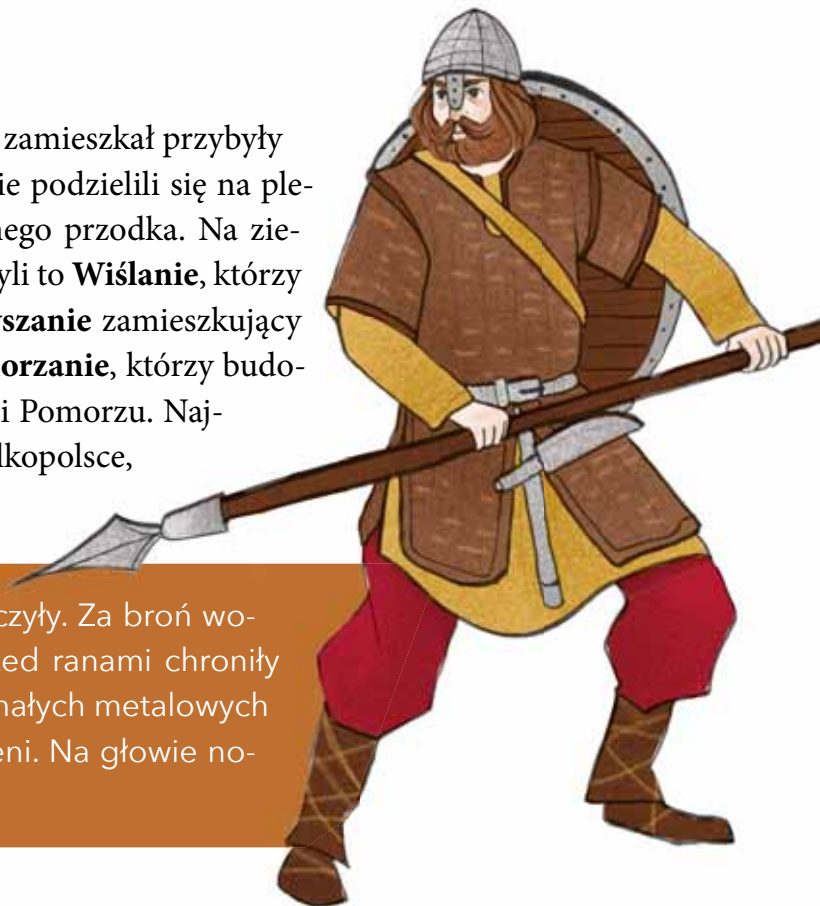
Wiadomości o przeszłości dostarczają również **legendy**, czyli opowieści, które przekazywano sobie z pokolenia na pokolenie. Niektóre brzmią niesamowicie, ale w każdej kryje się ziarno prawdy.

Zanim powstała Polska

Słowianie

Ponad tysiąc lat temu ziemie obecnej Polski zamieszkał przybyły ze wschodu lud **Słowian**. Wkrótce Słowianie podzielili się na plemiona, czyli kilka rodów mających wspólnego przodka. Na ziemiach polskich żyło pięć dużych plemion. Byli to **Wiślanie**, którzy mieszkali w dzisiejszej Małopolsce, **Mazowszanie** zamieszkujący Mazowsze, **Ślężanie** żyjący na Śląsku i **Pomorzanie**, którzy budowali swoje grody na wybrzeżu Bałtyku, czyli Pomorzu. Najważniejszym plemieniem byli, żyjący w Wielkopolsce, koło Gniezna, **Polanie**.

Plemiona słowiańskie często ze sobą walczyły. Za broń wojom służyła **włócznia**, **miecz** lub **łuk**. Przed ranami chroniły ich **kolczugi**, czyli koszule uszyte z setek małych metalowych kótek lub uplecione ze skórzanych rzemieni. Na głowie nosili **helmy**.

Grody

Za czasów Słowian nie było dużych miast. Większość ludzi żyła w małych osadach podobnych do dzisiejszych wsi, a nieliczni mieszkali w miasteczkach nazywanych **grodami**. Grody, w przeciwieństwie do osad, były przygotowane do obrony przed wrogami. Budowano je w trudno dostępnych miejscach: na wyspach lub wśród bagien. Każdy gród był otoczony wysokim **wałem** – murem usypanym z gliny i kamieni, wzmocnionym drewnianymi palami i **fosą**, czyli głębokim rowem wypełnionym wodą. Jedyna droga do grodu prowadziła przez bramę zamykaną w razie ataku wroga. Wszystko to sprawiało, że grody były jednymi z najbezpieczniejszych miejsc.

Codzienne życie

Ludzie żyjący w grodach zajmowali się nie tylko uprawą okolicznych pól, lecz również wytwarzaniem różnych przedmiotów, na przykład broni i ozdób. Zwykle rolnictwem i hodowlą zwierząt trudniły się kobiety, a mężczyźni byli kowalami, wojownikami i myśliwymi. Mieszkańcy grodu mieli drewniane chaty – spali w nich na sianie, przykrywając się skórą zwierząt. W części chat na środku znajdowało się **palenisko**, na którym można było gotować jedzenie. Zwierzęta gospodarskie zwykle mieszkaly w chatach z ludźmi.

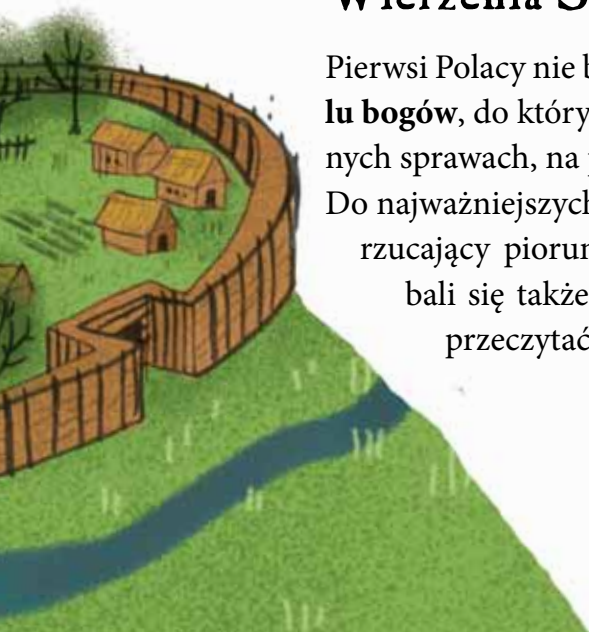
Legenda o królu Popielu

Dawno temu w pięknym grodzie o nazwie Kruszwica żył okrutny i chciwy król Popiel. Pewnego dnia zaprosił całą swoją rodzinę na ucztę. Był to podstęp – Popiel nie chciał dzielić się z nikim władzą i podał swoim krewnym zatrute wino. Gdy goście zmarli, wrzucił ich ciała do jeziora. Za ten okrutny uczynek musiał zostać ukarany – wkrótce z jeziora zaczęły wychodzić tysiące myszy, które zaatakowały Popiela. Prerażony król schronił się w pobliskiej wieży, jednak tam myszy go dopadły i pożarły. Stara wieża stoi nad jeziorem Gopło do dziś. Żeby nie zapomniano o karze, jaka spotkała złego władcę, ludzie nazwali ją Mysią Wieżą.

Wierzenia Słowian

Pierwsi Polacy nie byli chrześcijanami i nie budowali kościołów. Wierzyli w **wielu bogów**, do których modlili się w świętych gajach. Prosilili ich o poradę w ważnych sprawach, na przykład czy należy wypowiedzieć wojnę innemu plemieniu. Do najważniejszych bóstw Słowian należeli: bóg o trzech głowach – **Światowid**, rzucający piorunami **Perun** i władający ogniem **Swaróg**. Nasi przodkowie bali się także złych demonów – o niektórych z nich można jeszcze dziś przeczytać w bajkach, na przykład o Babie Jadze.

Powstanie państwa polskiego

Polanie

Najważniejszym plemieniem żyjącym na terenie Polski byli **Polanie**. Ich władca, książę **Mieszko I**, miał swoją siedzibę w grodzie o nazwie **Gniezno**. Mieszko I połączył wszystkie plemiona, a powstałe przez to państwo otrzymało nazwę **Polska** (od plemienia Polan). Gniezno stało się zaś pierwszą stolicą naszego kraju.

Czy wiesz, że...

Dzisiaj wszystkie dzieci uczą się czytać i pisać. Za czasów Mieszka I ludzie w ogóle nie znali pisma. Dotarło ono do Polski po przyjęciu chrześcijaństwa, kiedy do naszego kraju przybyli wykształceni duchowni i przywieźli pierwsze księgi.

Kazimierz Wielki

Władysław Łokietek

Przemysław II

Konrad Mazowiecki

Bolesław Krzywousty

Kazimierz Odnowiciel

Bezprym

Bolesław Chrobry

Mieszko I

Dynastia Piastów

Mówi się, że Mieszko I był **Piastem** lub że pochodził z dynastii Piastów. Co to oznacza? Dynastią nazywamy członków jednej rodziny, która rządzi w państwie. W dawnej Polsce po śmierci księcia lub króla władcą zawsze zostawał jego syn, a gdy umarł syn – na tronie zasiadał wnuk, i tak dalej. W Polsce pierwszą panującą rodziną, z której wywodził się Mieszko I, była **dynastia Piastów**. Jeśli władca nie miał syna, dynastia wygasła, ponieważ córki nie mogły rządzić krajem. Wybierano wtedy króla z innej rodziny, który rozpoczynał nową dynastię.

Chrzest Polski

Pierwsi Polacy byli **poganami**, ponieważ wierzyli w wiele różnych bóstw, a nie w jednego Boga. Sąsiadujące z nami kraje, Niemcy i Czechy, które były państwami chrześcijańskimi, uważały Polaków za gorszych. Często więc atakowały polskie ziemie, by zmusić mieszkańców do przyjęcia ich wiary. Chcąc to zmienić, książę Mieszko I w **966 roku** przyjął chrzest i ożenił się z chrześcijanką – czeską księżniczką **Dobrawą**.

Dzięki temu Polska stała się państwem chrześcijańskim tak jak największe państwa Europy, a inne kraje nie mogły już najeżdzać polskich ziem bezkarnie. **Chrzest Polski** to jedno z najważniejszych wydarzeń w naszej historii.

Mieszko I i Dobrawa

Pierwsza bitwa Polaków

Po przyjęciu przez Mieszka I chrztu cesarz Niemiec obiecał, że nie będzie już atakował Polaków. Niestety, jeden z niemieckich książąt nie posłuchał władcy i wraz ze swoimi rycerzami najechał nasze ziemie. Aby bronić Polski, w 972 roku nasi przodkowie stoczyli dużą bitwę pod miejscowością **Cedynia**. Mieszko I z pomocą dzielnych wojów pokonał wrogów i pokazał, że Polska jest silnym krajem, którego inni powinni się bać. Było to pierwsze w historii zwycięstwo Polaków.

Dlaczego orzeł jest godłem Polski?

Dawno temu trzech braci: Lech, Czech i Rus, wyruszyło w świat, by każdy z nich mógł założyć państwo w miejscu, które mu się spodoba. Pewnego dnia Lech odpoczywał pod drzewem. Spozobiegł uwite na nim gniazdo, w którym siedział dumny biały orzeł. Ptak na widok Lecha rozpostarł skrzydła na tle wieczornego czerwonego nieba. Lech, zachwycony tak pięknym widokiem, postanowił, że właśnie w tym miejscu wybuduje swój gród. Nazwał go Gniezno, czyli gniazdo. Natomiast biały orzeł na czerwonym tle stał się godłem naszego kraju.

POLSKA. DZIEJE MĘŻNEGO NARODU

Tekst: Mikołaj Łuczniwski

Ilustracje: Elżbieta Moyski

Copyright © 2018 Wydawnictwo RM
All rights reserved

Wydawnictwo RM, 03-808 Warszawa, ul. Mińska 25
rm@rm.com.pl, www.rm.com.pl

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana
bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-7773-921-1

Edytor: Anna Paczuska

Redaktor prowadzący: Irmina Wała-Pęgierska

Redakcja: Anna Paczuska, Justyna Mrowiec

Korekta: Justyna Mrowiec

Nadzór graficzny: Grażyna Jędrzejec

Projekt graficzny książki: Elżbieta Moyski, Grażyna Jędrzejec

Projekt graficzny okładki i skład: Elżbieta Moyski

Redaktor techniczny: Anna Nieporęcka

Druk i oprawa: Drukarnia READ ME w Łodzi